

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

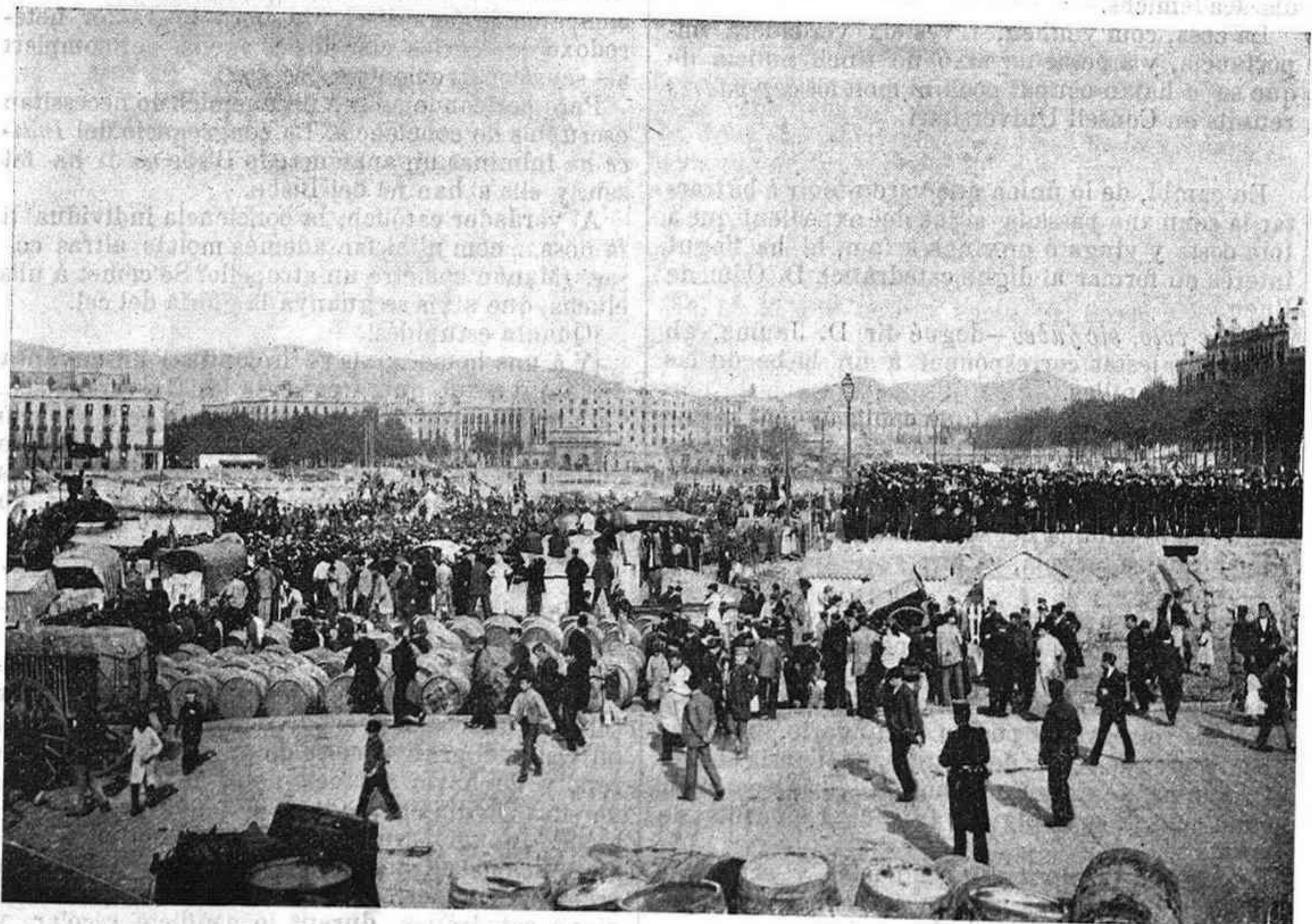
10 cèntims cada numero per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

● ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

EN LO PORT DE BARCELONA

Fot. A. S. Xatart.

Esperant l' embarch de las tropas que van à Cuba.

CRONICA

Estém avuy á 29 de Novembre, y correspon aquesta fetxa al dia LX del curs académich de l' Universitat literaria. Se compón lo curs de vuit mesos en brut, es á dir sense descomtar festes ni vacances: los dos mesos que acaban de transcorre representan per consegüent la quarta part del curs y alguna cosa mes si 's tenen en compte las vacaciones de Nadal y las de Pasqua.

Durant aquests xeixanta dias ¡cas inconcebible! ha permanescut tancada la Càtedra de Historia natural de la Facultat de Ciéncias de Barcelona sense que á aquestas horas ningú puga preveure quan tornarà á obrirse.

La importancia de aquest abús escandalós no es menester ponderarla.

S' está cometent una verdadera defraudació en dany dels alumnos que satisfieren religiosament los drets de matrícula corresponents á l' assignatura suspesa.

Y se 'ls está inferint un perjudici intelectual, desde 'l moment que deixa d' ensenyarse'ls una assignatura, que bé deu tenir rahó de ser quan los plans d' ensenyansa l' imposan com obligatoria á tots los alumnos que tractin d' emprendre determinadas carreras científicas.

Perque una de dos: ó 's te tancada la càtedra durant tot lo curs, y en aquest cas los alumnos als quals se 'ls ha privat d' estudiar la indicada assignatura quedarán en descubert per prosseguir los seus estudis; ó á última hora 's fá un simulacro de classe, aprobantse á tothom encare que ningú sapiga un borrall de l' assignatura, y en aquest cas, se farà una escandalosa burla del valor dels estudis académichs.

La cosa, com veuen, revesteix verdadera importancia, y á pesar de aixó no tinch noticia de que se 'n hajan ocupat poch ni molt los *cap-padres* reunits en Consell Universitari.

En cambi, de lo únich que varen tenir á bé tractar la senmana passada sigué del expedient que á tota costa y vinga ó no vinga á tom, hi ha hagut interés en formar al digne catedràtich D. Odón de Buen.

—*Sic volo, sic jubeo*—degué dir D. Jaume, ab tota la majestat corresponent á un bisbe de las sévas campanillas.

Y 'l rector Sr. Casaña (que continúa sent rector á pesar de que ell té tota la culpa dels successos universitaris, segons clarament li vá dir á la cara lo mateix D. Jaume, 'l dia de la trencadissa dels vidres de la tribuna del seu palau), lo Sr. Casaña, transformat en escolá, vá dir:

—*Amen!*

Y contant ab los dits lo número de vots de que racionalment cregué poder disposar en lo Consell universitari, y explorant la voluntat dels decans y directores d' escola qu' en rahó á las sévas ideas y passións retrógradas podian secundarlo, una vegada 's cregué segur del triunfo, ell, l' insigne rector, que per tants y tants motius deuria apareixer com á acusat, se resolgué á funcionar en calitat de acusador.

Y ara que vajan venint gimnastas y acróbatas á veure si se 'n troba un que siga capás de superarlo en los exercicis en la *barra fixa*.

D. Juliá pot alabarse de ser en ellis una especialitat única, puig que 'ls executa sense treure's la toga, ni la muceta, y sobre tot, sense que quan se balanceja y giravolta per fer la gran *planxa* del

sigle li caygui 'l birrete, ni la menor insgnia del seu carrech.

¿S' ha vist may una habilitat semblant?

Foren 13 'ls individuos del Consell, contanthi al célebre D. Julián, jutje y part á la vegada.

Dels 13 n' hi hagué quatre que pera formar cabal concepte del assumpto, examinaren previamente y ab tot cuydado las actuacions formadas. Los nou restants, segons noticias, ni necessitat tingueren de passari 'ls ulls; son católichs á proba de bomba, y anaren al Consell degudament *confessats*.

Y dona la coincidencia que sobre 'l primer punt que 's tractá, l' únich important per rossarse directament ab la qüestió en mal hora suscitada pel bisbe de Barcelona respecte al pretés carácter contrari al dogma de las obras de D. Odón de Buen, los quatre individuos que sobre l' assumpto tenen indiscutible competencia, ó sigan los decans de las Facultats de Ciéncias, Medicina y Farmacia senyors Luanco, Giné y Trémols y 'l Director de la Escola industrial, Sr. Sánchez Pérez, que son además los quatre dels quals havem dit que ab anticipació estudiaren las actuacions, votaren tots quatre en favor de la inculpabilitat del catedràtich objecte del expedient.

Los dignes y legitims representants de la Ciéncia estigueren tots d'acords en l' exculpació. Es precís que consti.

Perque ¿qué saben de Ciéncias naturals los restants membres del Consell, los decans de las facultats de Dret y Filosofia y Lletres, y 'ls directores del Institut provincial y de las escolas de Arquitectura, Normal de mestres, de Comers, de Náutica y hasta de Bellas Arts? ¿D' hont han tret la competencia pera discernir sobre 'l carácter heterodoxo de teorías científicas ajenas per complert als seus coneixements especials?

Pero per condemnar á un enemich no necessitan escrúpuls de conciencia. La congregació del *Indice* ha fulminat un anatema, lo Bisbe se l' ha fet seu, y ellis s' han fet del Bisbe.

Al verdader católich, la conciencia individual li fá nosa... com n' hi fan además moltas otras cosas. ¿Manan cometre un atropello? Se comet á ulls cluchs, que aixís se guanya la gloria del cel.

¡Quanta estupides!

¡Y á uns homes aixís se 'ls confia l' ensenyansa de la juventut que freqüenta las Universitats!....

¿Y avuy, prop de un sigle després de l' abolicó del Tribunal del Sant Ofici, ha de haverhi encare qui mantinga en materias purament científicas odiosos procediments que pugnan ab la rahó, ab la conciencia y ab la dignitat humana?....

S ha de prescindir per lo puerils dels dos càrrechs restants que 'ls dócils instruments del Bisbe han formulat contra D. Odon de Buen, á qui acusan (figúrinse ¡quin crim mes horrendo!) de haver sollicitat un local mes espay ós pera donar la classe, en vista del gran número de oyents que hi assistiren, y de haver fet acte de presencia en l' Universitat, lo día en que li sigueren suspesas las lliçons. Lo ministre de Foment, á despit de las sévas aficións ultramontanas, no pogué menos de reconeixer la perfecta correcció ab que procedí 'l digne catedràtich durant lo conflicte escolar, y crech que no han de ser los neos del consell universitari, mes exigents que 'l ministre.

Ab lo primer càrrech n' hi ha de sobras, pera posar de relleu lo camí perillós que han emprés

CAPRITXOS DEL LLENGUATJE

Una que va ab molts embuts.

Donar la lata.

los enemichs jurats del jove catedràtich lliurepensador.

Ab l'acort que han prés lo únich que fan es encendre 'l foch de la discórdia y provocar lo bull de las passíons en la Universitat, que hauría de ser sempre temple pacífich de la Ciencia pura, y camp neutral de l'ensenyansa.

Encare que siga benehit pel bisbe lo ciri que acostan al polvorí, tingan la plena seguretad de que la pólvora á lo millor explotará, produhint los consegüents estragos.

Los perseguídors d'avuy serán inevitablement los perseguits de demá, que 'l mon dona giravoltas y no hi ha mal que cent anys duri.

Els podrán prevaldres ara de que las corrents els favoreixen; un' altre día cambiarán los vents y 'ls serán contrarias; y aixó succehirá tant mes prompte, quant mes ells extremen la séva estúpida intolerancia.

Llavoras vindrán las justas repressalias: las Universitats serán desinfectadas de tots los miasmas pútrits del ultramontanisme: y aquells mateixos guardia-civils que avuy custodían las portas del domicili de determinats individuos del Consell universitari, molt bé podrán servir per acompanyarlos fins á l'altra banda de la frontera, cantant, durant lo tránsit, aquella coneguda copla castellana.

«Tú lo quisiste
fraile mostén:
tú lo quisiste,
tú te lo tens.»

Y ara tornem á lo del principi.

¿Es possible que continui ni un dia més tanca la classe de Historia Natural de la Universitat de Barcelona?

Sr. Bosch y Fustegueras: l'abús que s'está cometent contra 'ls alumnos, lo gran perjudici que se 'ls está irrogant, la verdadera defraudació en los drets de matrícula de que se 'ls fa víctimas, constituheix una lesió de dret que no pot abonarla ni 'l mateix Sr. Durán y Bas, decá de la Facultad de Jurisprudencia; y aixó francament no te dibuix, ó sino que ho digui 'l Sr. Caba, director de la Escola de Bellas Arts.

Ja sé lo que 'm dirá vosté, Sr. Bosch y Fustegueras:

—No pot tornar á l'aula 'l Sr. Odon de Buen, porque 'l bisbe no ho vol; ni pot anarhi tampoch un substitut, porque no se 'n troba cap qu'estigui dispost á arrostrar las iras dels estudiants.

Vaja, qu'en poca aygua s'ofega, Sr. Bosch y Fustegueras.

Reflexioni lo que vaig á dirli. ¿No ha sigut lo Bisbe de Barcelona qui ha promogut lo conflicte ab las sevas exigencias? Donchs es just que sigui D. Jaume en persona, qui vaja de moment á donar la classe suspesa. ¿Que no sab prou l'assignatura? Molt poch confia en las llums del Esperit Sant. ¿Que té por que 'ls estudiants que varen trenca li 'ls vidres...?....

Fugin d'aquí!... A D. Jaume se li pot recordar sempre la frase que va proferir la nit memorable en que la multitud lo va treure de son palau, per anar á demanar l'indult dels reos de Santa Coloma de Farnés. La massa popular era imponent y bramulava plena d'excitació.

—No tingui por, D. Jaume—va dirli un dels que l'acompanyavan.

—Por, jo?... May!...—respongué ab un accent viril que li hauría envejat en Vico.—Y després ¿per qué serveix la carn de bisbe?

P. DEL O.

AMOROSA

Jo, crech, ¡oh! dona hermosa
que 'm tens hipnotisat,
jo, crech, que vil y artera
m' has pres la voluntat.

Prou d' oblidarte probó;
mes, es en vá, no puch,
y encar que t' aborreixo
clavada al cor te duch.

Esclau de ta mirada
que 'm sugestiona 'l cor,
ton nom, de nit y día
murmuro boig d' amor.

Diuhén que 't vaig darrera
que rondo 'l teu carrer,
que quan estich sol, parlo,
y jo, no noto ré.

Sens esma nit y día
diuhén que vaig pel mon,
que temps fá m' afluqueixo,
que acoto sempre 'l front.

Y aixó es, ¡oh! dona hermosa,
que 'm tens hipnotisat,
aixó, es que vil y artera,
m' has pres la voluntat.

A. LLIMONER.

COSAS D' ESPANYA

¡Vajín, vajín dihent que 'ls refrans son la sabiduría de las naciones!

Aixó deu ser segons de quinas nacions y de quins refrans se tracta.

Per lo que toca á Espanya, ja poden assegurar qu' es fals aquell que diu: «Vésten, Anton, que 'l queda ja 's compon.»

O sinó, mirin lo que passa ab los *Antons* que se 'n van anar ab lo *Reina Regent* y las viudas que quedan á conseqüencia de aquell naufragi.

Prou se 'n deuhén recordar vostés. Al confirmarse la terrible desgracia, un inmens crit de comiseració s' aixecá per tot arreu. Suscripcions, festas benéficas, captas... totas las teclas van tocarse pera remediari la deplorable situació de las familias dels pobres náufrechs.

Lo govern, enternit pel espectacle d' aquella explosió de caritat, no volgué ser menos que 'l poble, y 's comprometé á passar á las viudas la paga que haurían percebut si 'ls seus marits haguessen mort en altrás condicions.

—¡Qu' es bon *home* 'l govern!—va pensar tot-hom:—¡Miréu de quina manera mes patriótica y generosa interpreta 'ls sentiments del país!—

¡Ja 'ls la donarán la interpretació dels sentiments!

Lo que 'l govern interpretava, per lo que després s' ha vist, era un' altra cosa. Probablement devía recordarse d' aquell fulano que, al preguntarli si pel lloch ahont ell se trobava hi havia passat algú, va ficarse las mans á las mànigas y respongué:—Per aquí, no.

—Pagaré á las viudas—deya 'l govern:—¡já las viudas dels náufrechs! Lo qual vol dir que las personas que no siguin viudas de náufrechs del *Reina Regente*, no tenen ni un xavo que reclamar.

«OPERACIONES» MILITARS

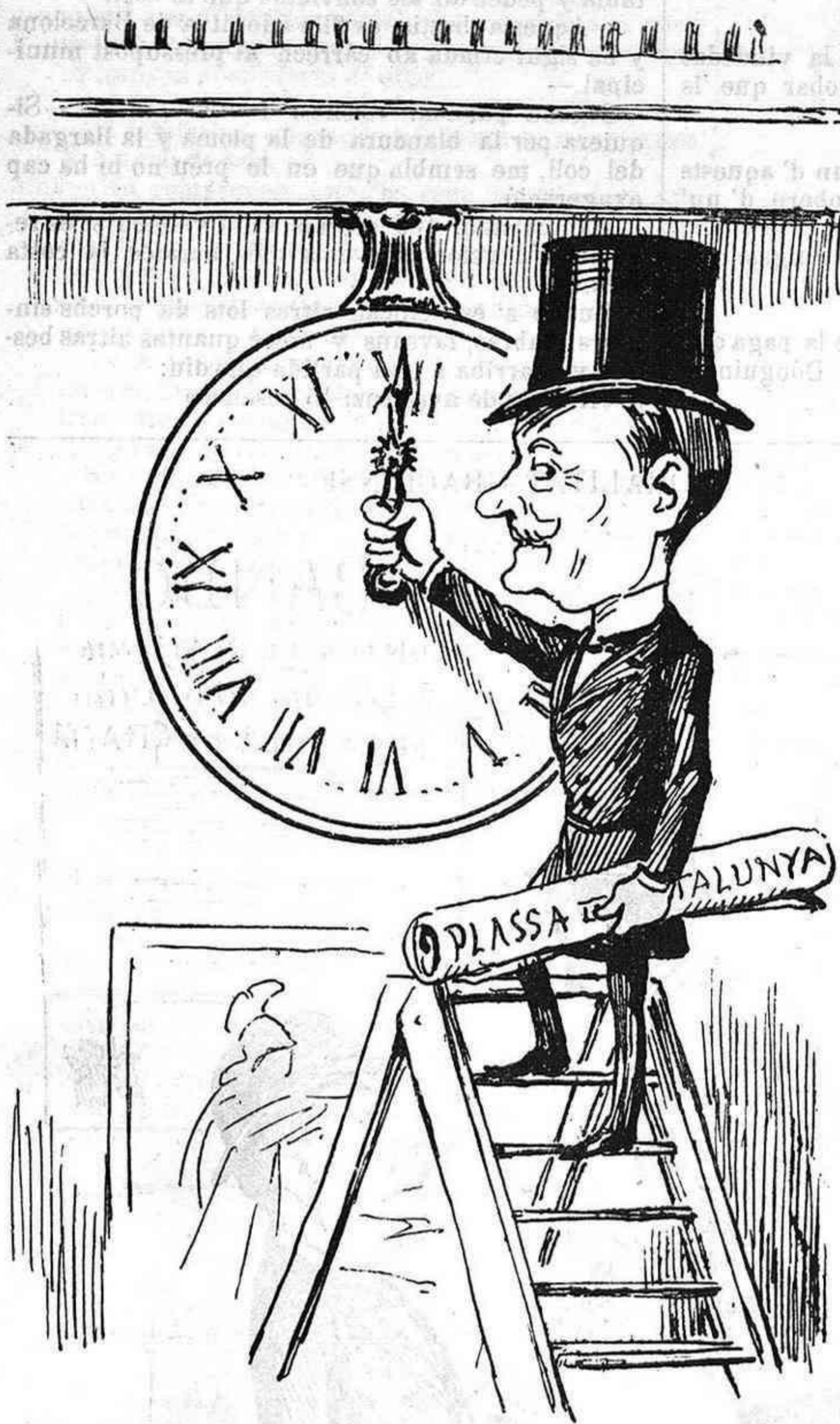

—¿No van á Cuba vostés?
—¡Ni 'ls mils! Ja hem quedat així:

necessitém fer la guerra
ab las *mambissas* d' aquí.

PLASSA DE LA BARRA

(Lo de las 48 horas.)

Mentres ell tingui aixís las minuterass
¡lo plasso ray!
Las quaranta vuyt horas concedidas
no serán may.

¿Veritat que aixó, de moment, sembla molt sensat, y molt just y molt equitatiu?

Donchs ara veurán com lo govern, al dirho, tenia las mans ficadas á las mànigas.

Passada la primera impressió de desconsol y tornadas las familias dels náufrechs á la dura realitat, las pobras viudas, agafantse ab alló de que 'l que queda ja 's compon, resolgueren compóndres y aprofitarse de las bonas disposicions del govern.

Una d' ellas, la primera que 's trobá en lo cas de ferho, agafá 'ls trastets y 's dirigi á las oficinas del ministeri.

—Déu los guard.

—¿Qué se li ofereix?

—Uaa servidora soch viuda d' un oficial del *Reina Regente*.

—¿Vosté? L'acompanyo en lo sentiment. ¡Quína desgracia mes terrible va ser aquella!

—¡Ja pot dirho!... Sobre tot per las que hem quedat sense amparo. ¡Sórt que 'l govern ha tingut lo bon cor de...! Jo venia per aixó.

—¿Per aixó del bon cor?... ¡Ah, sí senyora!... Los sentiments del govern son proverbials. Ja deuria veure las suntuosas honras fúnebres que á la memoria dels náufrechs va fer fer en totas las...

—Sí senyor; pero jo 'm referia á aixó de la viudedat que diu que 'ns passarán á las que ho necessitem.

—¡Ah! Té rahó: vosté es viuda y té dret á... Veyám los documents.

—Tingui: lo batisme meu y 'l d' ell, la carta de casament, l'última cédula que 's va treure...

—¿Y l'óbit?

—¡Oh! No 'l tinch...

—Donchs sense aquest document no podém fer res.—

La pobra senyora 's dirigeix á la carrera á las oficinas del registre civil.

—Soch la viuda d' un oficial que va morir en lo naufragi del *Reina Regente*, y necessito 'l certificat de defunció del meu marit.

—Poch á poch!... Per certificar la defunció del seu marit es precis fer l'inscripció en lo registre, y l'inscripció no pot ferse sense la papeleta del metje, la declaració de dos testimonis y 'l volant de l'arcaldía...

—¿Pero cóm vol vosté que li porti aixó, si ell va morir en un naufragi?

—No sé qué dirli, senyora: la lley es terminant.

—Consideri vosté qu' en lo ministeri de Marina 'm diuhen que l'óbit es indispensable pera que jo pugui cobrar la viudedat que 'm pertoca.

—Pues vaji á dirlos que l'óbit no 's pot extendre sense 'ls requisits que li he enumerat.—

La viuda torna al Ministeri, y allí arronsan las espatllas. L'argumentació del oficial es molt *sólida*:

—Vosté ja ho diu qu' es viuda; pero sense 'l document legal...—

Torna al registre civil y allí li fan lo mateix:

—Ja ho creyém qu' ell es mort; pero sense probarho...—

Y aquí tenen vostés com, gracias á aquesta *delicadesas* oficinescas, si per un cantó molt legals, per l'altre molt estúpidas, las desgraciadas viudas dels náufrechs del *Reina Regente* no poden cobrar lo que 'l govern els va prometre y en realitat las hi correspon.

Los seus marits van cometre la imperdonable lleugeresa d' ofegarse sense testimonis, prescindint dels auxills de la ciencia y de la religió y del corresponent cotxe dels morts, y ara ellas pagan la seva negligencia.

Un' altra vegada que un barco haja d' anársen

à pico, que aixequin previament acta notarial ó que s'inscriguin com à difunts antes d'embarcar-se, y axis los mariners podran morir-se tranquils y las viudas quedaran en situació perfectament legal.

Ara, es lo que 'l govern diu:

—¿Cóm volen vostés que reconegui la viudedat d'unas viudas que no 'm poden probar que 'ls seus marits hajan mort?

Lo conflicte es tremendo.

Sin embargo, si jo fos viuda d'un d'aquests naufrechs, presentaria la qüestió al govern d'un'altra manera.

—Lo meu marit—li diria—una de dugas: ó es mort ó es viu. ¿No es veritat?

—Sí, senyora.

—Donchs bé: ¿es mort? Dónguinme la paga que 'm correspon com à viuda. ¿Es viu? Dónguinme la paga que li correspon à n'ell.—

Fós com fós, lo govern hauria d'afluixar la mosca.

A. MARCH.

BESTIAS MUNICIPALS

¡Cuydado! ¡No fem bromas! Parlo de las bestias que viuen baix la tutela del municipi. Perque encare que jo als municipals no 'ls reconech, en general, una capacitat extraordinaria, soch incapás d'insultarlos ni de faltarlos al respecte.

Donchs, com deya, y tornant à las bestias, estich encantat.

Diumenje va celebrarse al Parch una subasta d'animals *superfluos* y altras cosas parecudas.

La concurrencia va ser numerosa, y 'l resultat tan brillant, que va arribar *nada* menos que à 1,277'50 pesetas, ó lo qu' es igual, doscents cinquanta set duros y miij.

Y la cantitat devia semblar tan grossa als directors de la festa, que l'han feta passejar per tots los periódichs, com dihent al públich:

—¿Qué 't sembla? ¡1,277 pessetas y mitjal! No vajas à figurarte que aquí 'ns entretením ab miserias....—

La nota que 'ls diaris publican es detallada, detalladissima; potser una mica massa.

De tots los lots trets à subasta, lo més productiu va ser lo de vi-rám.

«Aves de corral»—diu la gacetilla:—«526 pesetas.»

Fins à cert punt no ho extranyo. Nadal s'acosta, y ha de *vestir* molt aixó de treure un gall à taula y poder dir als convidats que hi haji:

—Aquesta bestia es filla adoptiva de Barcelona y ha sigut criada ab càrrech al pressupost municipal.—

Segona partida: «Cisnes: 100'25 pesetas.» Siquiera per la blancura de la ploma y la llargada del coll, me sembla que en lo preu no hi ha cap exageració.

«Un caballo: 100 pesetas.» ¡Ja veuen si es regalat! Un velocípedo dels més baratos ja costa més.

Luego s'especifican altres lots de porchs singlars, cabras, faysans y no sé quantas altras bestias y s'arriba à una partida que diu:

«Huevos de avestruz: 15 pesetas.»

MORALITAT GRACIENSE

—Escolti, senyor batlle, ¿quina tarifa regirà pels municipals y regidors, quan se ne 'ls escap alguna?

Ja 'm dispensarà la comissió municipal subastadora; pero m' ha de permetre que li digui que en lo que 's refereix á aquests ous, me sembla que no va estar á l'altura de las circumstancias.

¡Té ous d'avestrús á la má y 'ls posa á la venda! ¡Té ous d'avestrús, y permet que personas extranyas s'apoderin d'ells!....

¿Sab qué havia de fer la comissió ab aquests ous? Agafarlos, colocarlos á la terra y reventarlos d'un cop de taló.

¿No comprenen que 'ls séus possehedors ara potser las farán covar y dintre del plasso acostumat los animalets romperán la closca?

Y diguin, ¿qué n'hem de fer á Barcelona d'uns quants avestrús més? ¿No 'n tenim ja de sobra, per ventura.... ó per desgracia?...

Valia la pena, per las quinze miserables pessetas que 's van treure dels ous, renunciar á aquests tres duros y evitarnos lo perill de veure augmentar lo número, ja infinit, dels avestrús.

Siga lo que 's vulga, y deixant apart aquestas consideracions de caràcter purament filantròpich, la publicació del compte d'aquesta subasta m'ha suggerit una pila de caborias.

¿Cóm es que 'ls senyors de la casa gran tenen tan cuydado en manifestar al públich lo que la collecció zoológica produheix y no 'ns explican lo que costa?

D'aquesta venda d'ous y animals se n'ha tret tantas pessetas... Bueno. ¿Quánt importa la manutenció y sosteniment dels altres? ¿Quán cobran los empleats? ¿Quína es l'assignació del director?

Perque, francament, aquest afany d'enterar al públich dels beneficis de las *feras* del Parch, se 'm fa molt sospitós.

Sembla que 'ls amos del tinglado 'ns diguin:

—¡Ja ho veyéu si dóna aquesta finca de recreo! ¡No n'hi ha gayres de cosas tan grassas com aquesta á Barcelona!—

No senyors: aquí s'ha de jugar nèt.

O la corda 's tira per tots, ó no 's tira per ningú.

Si 'ns explican ab tants detalls los ingressos, que 'ns presentin ab iguals detalls los gastos.

MA'CIAS BONAFÉ.

TONTERÍAS

En Pere y en Bernat son dos amichs;
la Rosa y la Pilar son dos amigas;
lo Pere y la Pilar s'estiman molt;
la Rosa y en Bernat també s'estiman.

Las dos parellas prenen junts café;
lo Pere y sa estimada 'ls caps arriman
y també la Roseta y son ayment
amorosits se guaytan y suspiran

En tant, per baix la taula, lo Bernat
'ls peus de la Pilá ab sos peus trepitja,
y lo Pere entretant també, ab sos peus
als peuhets de la Rosa fa joguinas.

¡Quins en l'amor y en l'amistat creyeu,
sota la taula dirigiu la vista!

Volia de tú fe un ángel
y de tonto 'm vas tractar
preferint á quins, estúpits,
s'abrahonan á ta carn
y s'afartan com tocinos
no mes pel gust d'afartars.

Ets pilot de carn sens ánima,
sense cor y sense cap,
per un *gourmet* despreciable
pro excelent per un *gourmand*.

Ni un trosset com cap d'agulla
tens en ton rostre de cel

'hont de quan ens estimavam
no hi tinguis petons dels meus.
¡Ves, donchs, que 'm fa á mí que 'ls necis
á qui vens bestials plahers
en ta cara, encare d'àngel,
hi apilin petons á cents!
Son los meus petons los únichs
que tocan la teva pell.

M'han dit que vols ferte monja
quan ja estás farta de tot.
Si mala sort fores sempre
seguirás sent mala Sor.

JEPH DE JESPU.

LLIBRES

ANANT PEL MON, per SANTIAGO RUSSINYOL. —Lo genial artista, iniciador del modernisme en la terra catalana, ab la mateixa destresa que 'ls pinzells maneja la ploma, trobant en lo tinter tots los tons, y la llum mateixa que li proporciona, quan pinta, sa riquíssima paleta.

Ab lo titul de *Anant pel Mon* ha reunit alguns de sos traballs literaris escrits en catalá, durant las sevas peregrinacions artísticas, regalant á la literatura materna un estoig de joyas de gran preu, qu'estém segurs que sempre serán admiradas, per lo mateix que totas, sens excepció, acusan la alta personalitat de un escriptor sense rival en lo género que cultiva.

Tot lo que brota de la seva ploma está impregnat de un sentiment fondo, intern y altament comunicatiu y de un humorisme melancólich, agre-dols que con mou y sugestiona. Figuras, paissatjes, escenas, simples notas de color ofereixen un calor de vida extraordinari. Russinyol troba sempre l'accent just, lo matis delicat, lo perfil primorós, la llum clara com la del ayre lliure. De la mateixa manera que pinta, escriu *au plein air*.

Y ho fa ab una facilitat encantadora, ab una aflluencia de paraulas tan pródiga com justa y acertada; ab una fraseologia propia, enterament seva, y totalment adaptada á las ideas qu'expresa; ab un ístil rich, armoniós, exhuberant de sava, com la que corra pels arbres pomposos de un bosch verge. La llengua catalana, tan sobria y algunas voltas tan aixuta, manejada per en Russinyol, adquireix una pastositat assombrosa. Baix aquest sol punt de vista sería recomanable 'l llibre.

Pero ho es mes encare pel seu fondo. Dels 21 estudis que conté, si haguessim de triar, no sabriam ab quin quedar-nos. Los íntims *Recorts d'estudi*; aquell original monólech *L'home de l'orga*, que per trist privilegi de la sort sigué l'última obra que representá 'l malaguanyat Fontova, quan ja se sentia mortalment ferit per la cruel malaltia que 'l dugué al sepulcre; las impressions de la vida bohemia á París contingudas en *La gent de l'esquena dreta y Jardins de secá*; las notas artísticas *Carta de una estatua grega á la Venus de Milo y La obligació y la devoció*; la sentida mort del *Caball de 'n Peret* en la plassa de toros, los quadros de la terra *El Santó de la montanya*, y 'l *Cementiri de Hix*, recorts dels Pirineus, y la *Fira de Bellcayre*, quadro de ciutat, y 'l *Hermita de la Costa*, preciosa marina; las fantasias *La sugestió del paisatge*, *En plena boyra*, *Llàgrimas de matinata* y *Un enterro*; l'estudi sobre las *Cansons de la terra*, los recorts dedicats á amichs perduts com en Vayreda y l'Ixart, y finalment los dos discursos pronunciats á Sitjes, forman un aplech de inspiracions dignas l'una de l'altra, y totas ellas del escriptor artista que las ha creadas. Ab ellas en Russinyol se coloca en un dels llochs predilectes de la renaixent literatura catalana.

L'edició, deguda al establiment del *Avenç* es un primor bibliogràfic, distingintse per sa artística originalitat, per l'elegancia de la tipografia y per la limpiesa del tiratge á tres tintas.

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE. —Es lo segon any que 's publica y rivalisa ab el que ab tan éxit aparequé l'any passat. Verdadera enciclopedia, tanca condensats un sens fi de coneixements útils y prácticichs y noticias altament curiosas. Son text equival al de un voluminós *in folio*: conté ademés un miler de grabats y 10 mapas á dos colors.—L'Almanach mereix figurar, durant tot l'any y fins després, demunt de tots los escriptors.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

¿Qué dirém de la campanya de 'n Novelli? Lo célebre actor, com artista dramàtic, té alló que 'l Credo atribuïx a la divinitat: es *immens y principi y fi de todas las cosas*. Veure'l en una sola representació encanta y fascina per la perfecció ab que s'apodera d'un tipo y 'l sosté desde al principi al final, sens una vacilació, sens una taxa; pero veure'l cada nit assombra per la inverossimil flexibilitat de las facultats que atresora.

Fins ara de las obras que ja li coneixiam ha anat representant la genial creació de Turgueneff *Il pane altrui*, lo deliciós monòlech *Divagando*; la estupenda comedia de Shakespeare *La bisbètica domata*; lo celebrat drama de Ohnet *Il padrone de la ferriere*; la tragedia de Pietro Cosa *Nerone*, tan plena de caràcter, reproducció teatral de las realistas pàginas de Suetoni; la comedia exhuberant de riallas *La famiglia Burilotti*, y la gran tragedia shakerperiana *Otello*, treball de proba per un actor de arranch. No pot, donchs, donarse major varietat, ni pot tampoch concebirse una ductilitat mes pasmosa pera reproduhir tipos tan oposats, dintre de uns gèneros tan diversos. Hem trobat en aquestas produccions al Novelli de sempre: fresch, flexible, palpitant de vida, assombrós de facilitat, pròdich inagtable de recursos sempre de bona lley.

Pero ha donat al mateix temps dos obras novas, que li han valgut dos nous triunfos.

Guardavam del drama *Magda*, representat per la companyia de la Sarah Bernhardt, un gran recort, y no concebiam que ningú pogués eclipsarlo. Pero no pensavam ab Novelli. Ell y 'ls seus companys han donat a *La casa paterna* (que aquest es lo titol verdader del famos drama de Sudermann) una interpretació magistral. Lo gran actor caracteriza 'l paper de coronel Schwartz, un home autoritari ferit de hemiplegia, ab una veritat que s'imposa: fa tota l'obra com si sigüés una figura real, y té una mort que 'l metje mes exigent no tindria res que dirhi.

La Giannini revela sos grans progressos en lo paper de protagonista. Quan la veyém lleugera y ajogassada en los primers actes, sentimental en los últims, transparentantse en son rostre tota l'emoció interna de una mare, quan se preocupa de la sort del seu fill, no podém menos de reconeixer que la simpática *partenaire* del gran Novelli arribará lluny en lo cultiu del art difícil que professa. Lo públich vá recompensarla ab merecuts aplausos.

Tota la companyia estigué molt ajustada, dintre de una tónica de naturalitat y de veritat, secret dels grans èxits de conjunt.

En suma: la *Casa paterna* es de aquellas obras qual recort dura molt temps, y ab un públich menos apàtic que 'l nostre, mes amatent per anar a veure tot lo que té un mèrit inqüestionable, lo vigorós drama de Sudermann representat per la companyia Novelli alcansaria un número interminable de representacions.

Si volen riure de debó, vagin a veure *La zia di Carlo*; extravagancia inglesa que ha donat la volta al mon. Novelli sosté durant tres actes que no pecan de curts lo paper de dona, y fá gala de una bona sombra inagtable.

Los que van al teatro á passar un rato alegre y distret poden aprofitar la ocasió, segurs de que no han de trobar qui superi al inverossimil Novelli en donarlos gust, y fins dintre de aquest género veuran que l'artista no té necessitat de apelar als recursos xavacans de alguns payassos de la escena pera lograr lo seu objecte. Hasta quan fá pessigollas al públich emplea la finura y la discreció de un artista verdader.

LICEO

S'han donat quatre representacions de *Lohengrin*. Del difícil desempeñyo de una obra que exigeix avants que tot un conjunt esmeradissim, ne sortiren molt bé la Me-dea Borelli, que si no está ja en la plenitud dels seus medis vocals, conserva todas las qualitats de una gran artista, defensantse ab la perfecció de la seva escola, y 'l barítono Tabuyo que á una veu hermosa uneix lo coneixement perfecte del personatge que representa.

Lo tenor Bertrán, algun tant desigual s'hagué de batre ab certa part del públich qu'estava sempre a si relliscas. Aixís y tot en lo *racconto* del Graal alcansá una salva de aplausos merecuts y entusiastas. ¡Ah, si tota l'òpera l'hagués cantada com aquell fragment!...

De la Calvi-Calvi, no cal parlarne.

Y dels coros, menos.

Qui doná mostrás de ser un músich conciensut es lo mestre Vanzo: precisió, seguretat, un coneixement intim de la música wagneriana, tals sigueren las qualitats de que féu gala, y que desde bon principi, eridaren l'atenció dels intel·ligents.

En obras en que 's vegi millor secundat, creyém que 'l mestre, ab la seva batuta farà rotlló.

ALTRAS NOVETATS

Pocas son las que registra la crónica de la senmana en los demés teatros.

Del drama líric *Corazón de fuego* estrenat dimecres al *Tivoli* no podém parlarne fins la senmana proxima.

Al *Teatro de Catalunya*, una indisposició de la Pretel ha interromput las representacions de la sarsuela *El estudiante endiablado*, lletra de 'n Ginard de la Rosa y en Laguardia y música de 'n Vidal y Llimona. L'obra está inspirada en lo conegut quento d'Espronceda: *El estudiante de Salamanca*. En la música sobresurten lo número de introducció, un terceto cómic, la sortida del protagonista y unas coplas que canta 'l Sr. Pinedo.

Al *Teatro Gran-via* ha sigut rebuda ab aplauso una sarsuela en un acte titulada *Los vividores*, lletra de D. Rafael del Castillo.

N. N. N.

DESPRÉS DE UN SOPAR

A aixirit amich y company Japet de l'Orga

Vaja, deus estar content que després de desafiarme á qui menjaria més tú vas guanyar la batalla. Ja que 't vares empenyar en que aixó 's fés públich, ara ho faré posá á *La Esquella* y tothom podrà enterarse de que tú, en Japet de l'Orga ets el poeta de mes fama (vull dir fam) que 's troba dintre de la humanitat... humana. Perque, mira que *endrapar* tot lo que tú vas tragar, ó 's necessita tenir un estómac de cal Ample ó bé no haver menjat res de vint á trenta senmanas.

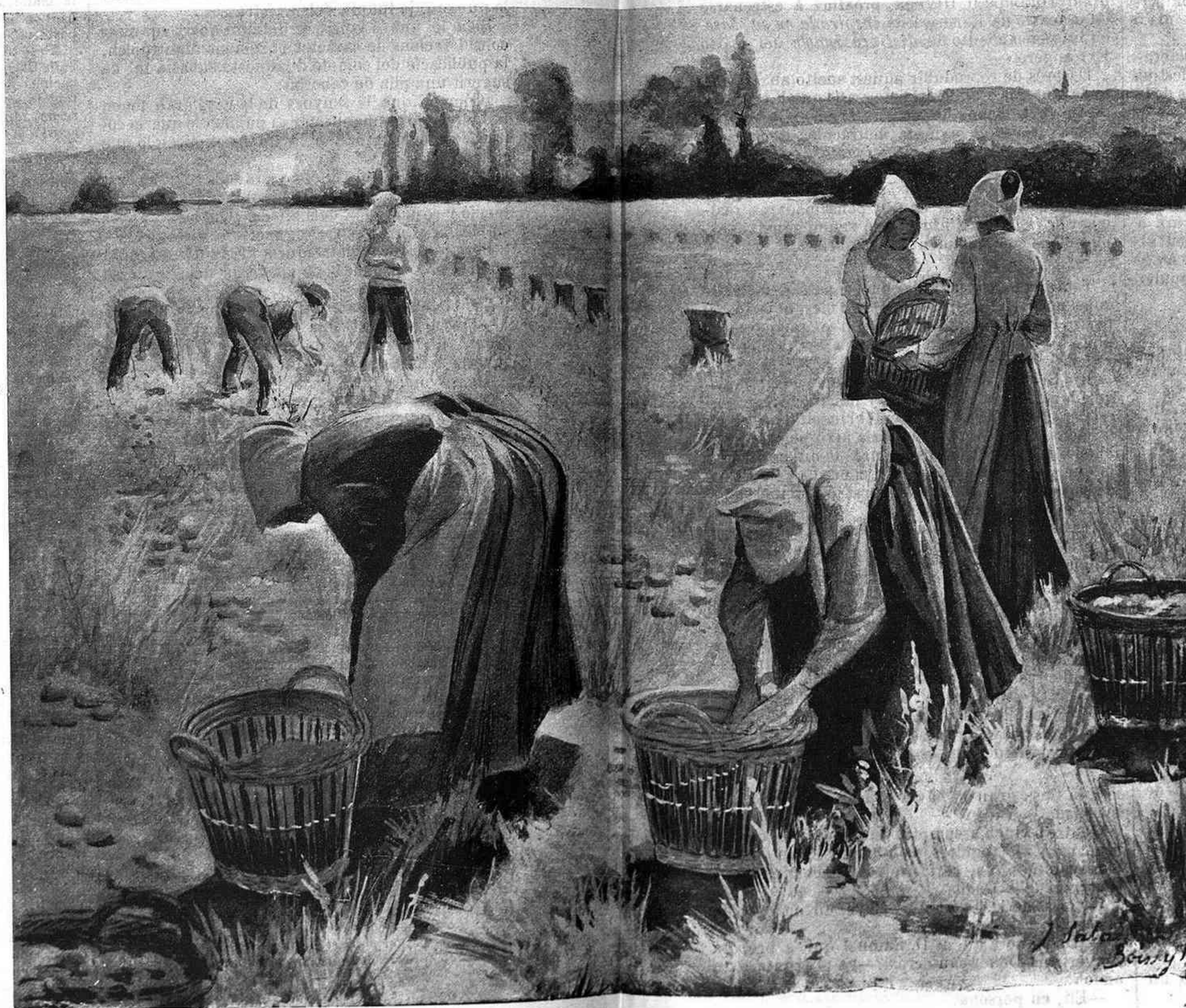
Sí, Jep, may hauria dit que tinguessis tanta... barra, perque 'l qu' es jo no comprench pas hont podias ficartela tanta manduca y tants plats (es di, 'ls plats no vas menjartels) sort encare vas tenir que no 't van dar butifarra.

Sino que 't conech de temps casi haurias fet pensarme que dintre del teu ventrell hi havia un home que anava *descarregant* tot el... género per dessoia de la taula perque ab tanta... tragadera no 't feyas passar la gana encare que allí t'haguessis menjat l'elefant del parque. ¿Sabs lo que 'm temia jo y per xó vaig apartarme del teu costat? Que per postres podia 'l capritxo darte de menjartem á mi y tot com qui 's menja una avellana. Y creu, ho hauria sentit perque aquell dia estrenava un calsat bastant salau.

Veus; jo, no vull alabarme; que vaig perdre la partida ho confesso ab veu ben alta y ab tot y fé 'l meu paper á la nit vaig despertarme ab un... d'aixó y un... dallonsas que, creu que vaig fer *dissapte*.

Tu vas surtir vencedor sí; pro, jo tinch la ventatja que si may algú 'm convida á diná ó á algú altre ápat

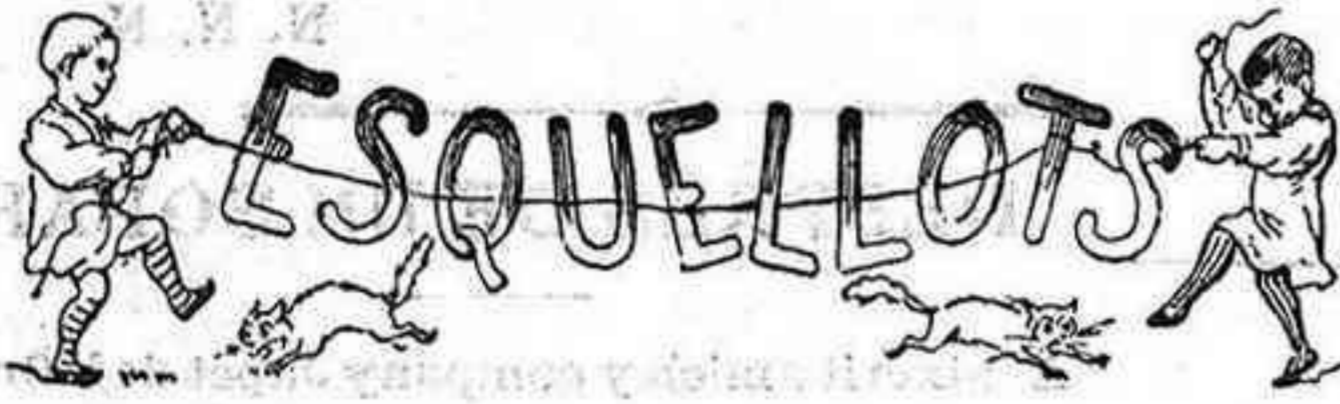
QUADROS DEL CAMP (per J. SALA.)

La cullita de las patatas.

sé que á tot arreu hont vagi
quedo bé y altrás vegadas
puch tornarhi que á n' á tú
sabent lo que ha passat ara
ningú s' atrevirá may....
¡ni á donarte un xacolate!
Ja tens ara fet lo fallo:
si es del teu gust y t' agrada....
te 'l menjas. Per xó l' ha fet
ton amich

J. STARAMSA.

L' ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA *pera* 1896 sortirà á llum lo dijous vinent dia 5 del próxim desembre.

Conté com tots los anys un número considerable de treballs literaris en prosa y en vers, festius y serios, suscrits per mes de 180 cultivadors de la literatura catalana, y uns 300 grabats, de tots generos, deguts á un centenar de artistas de Catalunya y de fora.

Anticipém aquestas noticias *pera* coneixement y satisfacció de nostres habituals lectors, segurs de que, quan vegin l' *Almanach* unirán la séva enhorabona al vot de gracias qu' enviém desde ara á tots los literats y artistas que 'ns han favoregut ab los séus treballs, y als quals en tot cas—may á nosaltres—correspón tot lo mérit de la tan popular publicació.

«Dintre del terme improrrogable de 48 horas se procedirà al enderrocament del *Circo eqüestre* y del casalot adjunt que te la séva faixaada al carrer de Fontanella.»

Aixís vá disposarho l' arcalde de Barcelona, firmanant l' ordre oportuna 'l dijous de la senmana passada.

Pero com paraula d' arcalde, encare que siga arcalde de real ordre, no es paraula de rey, estém á divendres, es á dir: han passat no 48, sino 168 horas, y 'ls dos edificis continúan campants com si tal cosa.

Sr. empresari del *Circo Eqüestre*: ¿vol un títul per un saynete de actualitat, destinat á tenir un éxit extraordinari?

Aquí vá: «*L' Arcalde y 'l Circo Eqüestre ó primer caurás tú que jo.*»

A Madrid, tot de un plegat ha sortit un toret de puntas, que ab las sévas revelacions valentas y francas, ha sembrat lo pánich entre la llopada del Ajuntament.

Tot' Espanya coneix avuy lo séu nom, puig Espanya entera parla ab entusiasme del Marqués de Cabriñana.

Lo poble de Madrid s' ha posat resoltament al costat del intrépit desenmascarador de xanxullos y negocis bruts, y si 'l govern no s' espavila, secundant las aspiracions públicas, la coca pot costar li un pá.

Sr. Marqués de Cabriñana: ¿no podría donar una volta per la nostra terra?

Lo cos médech municipal s' augmentará ab un oculista y un dentista.

Jo crech que á pesar de son mérit reconegut lo Doctor Altabás, á quí s' ha adjudicat lo nomenament del oculista, no lograrà portar la llum ni la claretat als que intervenen en las cosas de la Casa Gran. D' aquests el que no siga cego de naixement, farà 'ls ulls grossos, es á dir, será cego de conveniencia.

Ara en quan al dentista Sr. Anglada ja es distint: crech que aquest senyor pot prestar serveys positius, arreglant las dentaduras dels senyors del Consistori.

Y hasta pot ferse un gran nom, si logra reformar las dentassas del director de la Copla de 'n Llántias.

Llegeixo en *La Dinastia*:

«D. Antonio Ferrer y Codina nos *suplica* hagamos constar, habiéndolo ya hecho en el *Diario de Barcelona* hace algunos dias, que su comedia original TOREROS D' HIVERN, próxima á estrenarse en el teatro de Romea, está *inspirada en su base*, en un pensamiento de *distinta índole* del teatro Extangero.»

Després de reproduhir aquest sueltó ab la mateixa sintaxis y ab igual ortografia que l' original, un no pot menos de preguntarse:—¿Qué haurá volgut dir ab tota aquesta matrícula, l' original autor de *Tenorios!* y *La Suripanta?*

Si *Toreros de Hivern* es original, com afirma, ¿quina necessitat te de *inspirar la seva base* en un pensament agé? Y si aquest pensament es realment de *índole distinta* ¿á qué venen aqueixas explicacions completament innecessarias?

Totas aquestas cabriolas que 's passen de ridiculas no poden respondre á cap mes objecte, al nostre entendre, que al desitj d' engalanarse de nou ab plomas agenas, com ho ha fet tantas vegadas.

Si 'l Sr. Ferrer y Codina, deixantse de circumloquis laberintichs digués lliça y llanament: «Al escriure *Toreros de Hivern*» m' hi inspirat ab l' obra tal de tal ó qual autor, bastaria aixó perque 'l públich á son degut temps depurés lo qu' es d' ell y lo que pertany als altres, y li concedís aplausos ó censuras segóns hagués millorat ó fet mal bé l' obra *inspirada* ó *plagiada*.

Pero lo qu' es ara lo únich que pot confessarse, es que te las mans molt torpes per amagar l' ou á ningú.

Lo Sr. Escaler que s' havia prés ab empenyo l' organisació de algunas festas, al objecte de animar lo próxim Carnaval de Barcelona, ha abandonat lo seu propòsit, en vista de las circunstancias afflictivas qu' estém atravessant.

Desistint del sé i afany
crech que ha obrat molt santament:
á Espanya precissament
Carnestoltes ho es tot l' any.

A la Casa gran hi havia aquests dias trángul y marejada.

Quatre ó cinch assumptos tenian dividits de mala manera als regidors, contans'hi entre 'ls que portavan mes qua, cert projecte encaminat á la *conversió* de la Deuda.

—Cosas de D. Samuel...—deya un entrant de la casa.

—¿De manera qu' es D. Samuel qui 's proposa convertir la Deuda municipal?—va preguntarli un amich.

—Ell, en persona.

ESQUELLA

LA VEU DE BARCELONA

SE NECESITA
UN MARQUÉS DE CABRIÑANA
PARA ASUNTOS MUNICIPALES.

—¿Ahont podria trobar jo un Cabriñana... encara que no fos marqués?

ELLS Y ELLAS

—De manera, que tú no 't basquejas per buscarte una colocació...

—¡Fuig, donal... ¿Vols millor colocació que aquesta?

—¿Y á quina religió pensa convertirla: á la cristiana ó á la judaica?

Aquí tenen una cosa qu'encare no s' ha esbrinat, ni es ja precis que s' esbrini: lo projecte ha fracassat.

Aquí vá una curiosa anécdota de Ibsen, l' originalíssim autor dramátich escandínavo.

Una de las sevas últimas obras es la titulada *Solness lo constructor*, genialitat simbolista que no tots los cervells sans arriban á entendre.

En cambi hi ha hagut un boig, anomenat Andersson que s' ha prés l' obra al péu de la lletra, prenent tenir encarnat en la seva persona 'l protagonista de la mateixa. Desde que aixís s' ho ha imaginat no fá mes qu' escriure cartas á Ibsen, demanantli audiéncia per exposarli 'ls séus grans projectes de construccions fantásticas y de reformas morals de gran trascendencia.

Andersson es un modelo vivent del teatro de Ibsen, que s' ofereix al mestre espontáneament. Aquest no podría trobar may una ocasió mes propícia per estudiarlo al natural; y á pesar de tot, no contesta á las cartas que reb, desde que 'l boig li escriu, la camisa no li arriba á la pell, y de las obsessions de aquest fulano fins n' ha donat coneixement á la policia.

Aixó vol dir qu' en art dramátich no sempre 's creu lo que 's predica... ;Y hasta sería providen-

cial, que qui sembra ab tanta prodigalitat gèrmens de locura, arreplegués pel séu recreo, una bona garrotada de boig!

Comensament de un article que publicava diu-
menje *La Renaixensa*:

«¡Qui es que no té una seba!... L' un per un sentit, l' altre per un altre, tothom... y si no tothom, casi tots, aném per aquests mons de Déu ab la corresponent sebeta.»

Verdaderament.

Y encare hauria pogut afegir *La Renaixensa*:

«Lo platillo ab sebas, ha sigut sempre un dels plats predilectes de la cuyna catalana.»

En la construcció de la Aduana nova ha succehit un cas com un cabás. Quan los mataronins ho sápigam ¡vaya quin tip de riure no 's farán á expensas dels de Barcelona!...

Figúrinse que 'l solar sobre 'l qual ha de construhirse l' edifici resulta mes petit que 'l que s' ha tingut en compte al trassar los planos. Aixó es com si 'l sastre fes una pessa inmensament mes ampla que 'l cos de qui ha de portarla, ó si 'l sabater confeccionés unas sabatas, dintre de cada una de las quals hi capiguessin dos péus.

Y no es aixó lo mes bonich sino que una vegada trassats los planos, los que portan el tinglado han dit:

—No hi ha que apurarse per tan poca cosa. ¿Falta terreno per la Aduana nova? Se 'n pren una llenca de la vía pública, y aixís se te tot el que 's necessita.

Y tal dit tal fet. Lo Passeig de Colón, si la cosa passés endavant, sofriria una reducció de uns sis metros en la seva amplaria.

Afortunadament no es fácil que Barcelona consenti semblant atropello.

¡No faltaria sino que avants de construhida, ja passés per l' Aduana aquest contrabando, en detriment dels interessos de la Pubilla!

Fins ahont s' arribará en materia de construccions navals destinadas al ram de guerra, no es pas possible prevéureho.

Ara 's parla de un nou sistema de avisos torpeders disposats de tal manera que pugan alcansar velocitats inverossímils, de 30 á 32 millas per hora. Uns barcos de 300 toneladas no més y ab una forsa de 8,000 caballs.

Las máquinas solas valen 1.400,000 pessetas y ocupan casi tota la embarcació.

Pero 'l mar que s' ha tragat el *Reyna Regent*, el mar que no perdona ni respecte las obras degudas al enginy humá, per poderosas que semblin, quan dongui compte de un de aquests barcos tot máquina y tot velocitat, podrá dir ab sos bramuls:

—No 'l que corra mes, arriba á port mes depressa.

Un entusiasta del sistema Kneipp, que com es sabut tracta totas las enfermetats per medi de las aplicacions del aygua, cansat de sufrir física y moralment, un dia vá tirar-se de cap á mar.

Y un seu amich, al enterarse de aquest fracás, vá dir:

—Ha sigut conseqüent fins en eos últims instantes... Hasta per suicidarse s' ha valgut del sistema Kneipp.

CANTARS BILINGÜES

Yo quisiera que la luna
alumbrase noche y día,
perque al menos de ton rostre
no veuria las potingas.

Quien ame correspondido
no deje de recelarse,
que son los días de ditxa
vigilias de garrotadas.

CANTOR DE CATALUNYA.

No sé, niña, qué hay en tí,
ni sé que hechizo me dás,
que no 't puch teni á la vora
sense riurem del teu nas.

GALÁN DE LLANSA.

El mentir de las estrellas
es un seguro mentir
pero tú no 'm farás creure
que no tinguís cap cosí.

B. DE REBOST.

Una mañana de Mayo
te encontré en el castañar
y al anar per abrassarte
iquina castanya 'm vas dar!

En forma de arpa, en el pecho,
lleva un alfiler Antonia,
y com qu' es molt filarmónich
lo seu cosinet li toca.

D. A. BUYT.

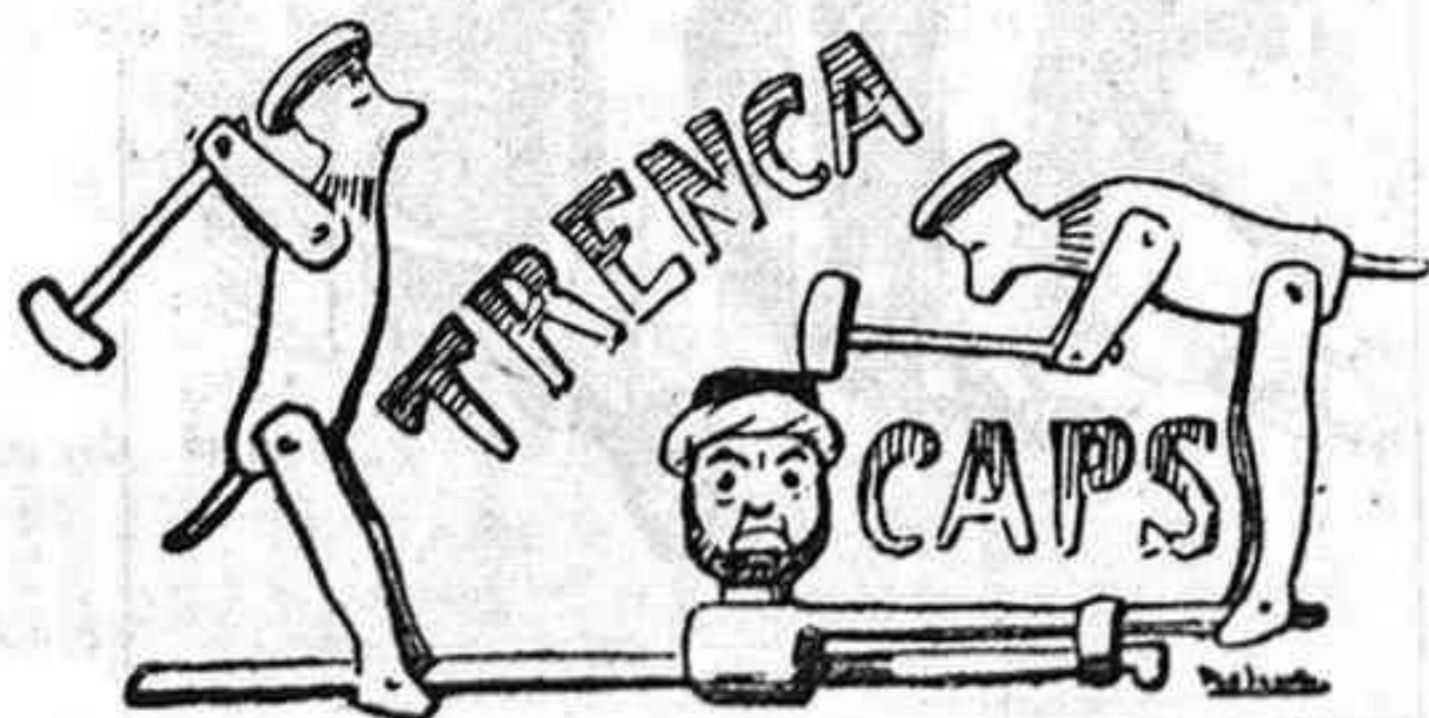
—¿Es veritat que t' has fet socio de la Protectora dels animals?

—Sí, pero per xó no 'm demanis res, que ara no estich ab fondos....

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Mar-ma-ra.*
- 2.ª ID. —*Im-per-ti-nent.*
- 3.ª CONVERSA.—*Tano.—Sirés.—Sis.*
- 4.ª TRENCA CLOSCAS.—*El pan del pobre.*
- 5.ª ROMBO.—
B
G A T
G O R R A
B A R R I N A
T R I S A
A N A
A
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Princesa.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Com mes groixut un es mes pesa.*

XARADA

I
Representant «La Total.»
vejí á la Prima-segona,

una francesa molt mona
que ara s' está á La Bisbal,
¡Lector, y quina pamela!
tant m' agrada la xicota
que vaig aná ab la cocotte
acabada la sarsuela.
—Escolti, 'm dispensará
(vaig dirli tot sofocat)
si venint al seu costat
ha sigut per molestá.
Desde 'l moment que l' he vista
he quedat enamorat
y, li vull dir la vritat,
me la menjava ab.... la vista.
Per vosté glateix mon cor,
hermosa entre las hermosas,
(y així ab paraulas melosas
vaig declararli l' amor.)
Y finalment, li diré
(y 's pensaré que deliro.)
¡Si 'm hu-tres que 'm pegui un tiro
cregui que me 'l pegaré!
Ella no 'm va contestar;
va esclatar una rialleta,
va mirarme satisfeta,
y.... els hi tinch de confessar.
Desde llavors mon cor tanca
goig y alegría en excés;
y qui vulga saber més....
¡Que se 'n vagi á Salamanca.

F. CARRERAS P.

II
Pera pescá ma primera,
es aliment ma segona:

mineral la *invers-tercera*
y 'l *Total* un nom de dona.

UN LLAGOSTÍ Y C.^a.

TRENCA-CLOSCAS

LOLA DE LAS RAMAS

Formar ab aquestas lletras lo títol de una obra catalana.

J. SANIMORÓC.

LOGOGRIFO NUMERICH

- 1 2 3 4 5 6 7.—Nom de dona.
3 3 2 5 1 7.—Ciutat.
7 1 2 3 7.—Nom de dona.
3 5 3 7.—Flor.
4 2 3.—Cosa agre.
3 7.—Nota musical.
4.—Consonant.
4 7.—Nota musical.
6 5 3.—Riu extranger.
3 2 6 7.—Nom de dona.
4 5 1 2 3.— — home.
1 7 6 5 2 3.— — —
7 1 2 3 5 6 7.— — dona.

TONET BRUFAU.

TERS DE SILABAS

· · · · ·
· · · · ·
· · · · ·

Primera ratlla vertical y horisontal: moble.—Segona:
nom de dona.—Tercera: efecte de alegría.

F. ROVELL C. DE OU.

INTRINGULIS

Buscar lo nom de un carrer de Barcelona que tinga cinch
vocals y totas ellas iguals.

NIU DE TARRASSA.

GEROGLIFICH

×
:
I I
T
LOS
:
par
T
:

J. M. R.

Medicaments del Dr. WOOM

Aixerop lactífich per augmentarla cantitat y millorar
la calitat de la llet. Utilíssim per mares y didas.

Aixerop pectoral, pera curar tota classe de tos.

Aixerop antidiarreich estomacal, per curar las diar-
reas y malalties de ventrell.

Unich dipòsit: Aixeroperia del Dr. GENER, Petritxol, 2
BARCELONA

A. López Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

RETRATOS DE FAMILIA

*A quaranta anys:—*Militar
d'aprovechada carrera,
y pare d'una criatura
un xich massa ploranera.

*A xeixanta:—*Retirat,
viudo y sol, pero aixerit,
y guardant encara un cor...
que no li cap dins del pit.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

¡Alerta!! ✨ **Está pera sortir** ✨ **¡Alerta!!**

Lo próxim dijous día **5** de Desembre
SORTIRA **SORTIRÁ**

Escrit pels pri-
mers autors de Ca-
talunya en número
de mes de

180 firmas

ILUSTRAT AB UNS

300 grabats

per prop de cent
artistas notables de
Catalunya y fora.

Cuberta al cromo.

Paper superior.

200 planas.

Preu com sempre:

¡1 pesseta!!

de la
ESQUELLA
de la

TORRATXA

PERA

**1
8
9
6**

Si algun de nostres apreciables corresponsals no te lo pedido fet que no deixi de ferlo desseguida, si vol tenir los Almanachs lo día de la sortida.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

OBRA NUEVA QUE ACABA DE PONERSE A LA VENTA

DOCE ESPAÑOLES DE BROCHA GORDA

por ANTONIO FLORES

Dos tomos con preciosa cubierta al cromo distinta para cada volumen. **2 reales tomo.**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, francade port. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebsixas.

SURTINT DEL LICEO

Han lluhit los *grans* brillants,
han mostrat lo *gran* vestit;

mes respecte à la *gran* òpera,
no es *gran* cosa 'l que han sentit.

Oliva